

संरम्भात्कोपनोऽतीव विषकल्पो मुनेः सुतः । उद्दिश्य पितरं तस्य यच्छ्रुत्वा रोषमाहरत् ।
अष्टपुत्रेण नर्मार्थं कृशेन
दिजसत्तम ।

॥ कृशउवाच । तेजस्विनस्तव पिता तथैव च तपस्विनः । शवं स्कन्धेन वहति मा शृङ्गिन्गर्वितो भव ।

व्याहरत्सृष्टिपुत्रेषु माम् किञ्चिद्वचो वद । अस्मद्विधेषु सिद्धेषु ब्रह्मविद्भ्यु तपस्विषु ।

क ते पुरुषमानि त्वं क ते वाचस्तथाविधाः । दर्पजाः पितरं द्रष्टा यस्त्वं शवधरं तथा ।

पित्रा च तव तत्कर्म्म नानुरूपमिवात्मनः । कृतं मुनिजनश्रेष्ठ येनाहं भृशदुःखितः ।

इत्यादिपर्वणि आस्तिके चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥

॥ सौतिरुवाच ॥ एवमुक्तः स तेजस्वी शृङ्गी कोपसमन्वितः । मृतधारं गुहं श्रुत्वा पर्यतप्यत मन्युना ।

स तं कृशमभिप्रेक्ष्य स्मृतां वाचमुत्सृजन् । अपृक्तं कथं तातः स मेऽद्य मृतधारकः ।

॥ कृशउवाच ॥ राज्ञा परीक्षिता तात मृगयां परिधावता । अवसक्तः पितुस्तेऽद्य मृतः स्कन्धे भुजङ्गमः ।

॥ शृङ्गुवाच ॥ किं मे पित्रा कृतं तस्य राज्ञोऽनिष्टं दुरात्मनः । ब्रूहि तत्कृश तत्त्वेन पश्य मे तपसो वलं ।

॥ कृशउवाच ॥ स राजा मृगयां यातः परीक्षिदभिमन्युजः । ससार मृगमेकाकी विद्धा वाणेन शोच्रगं ।

न चापश्यन्मृगं राजा चरंस्तस्मिन्महावने । पितरं ते स दृष्ट्वैव पप्रक्षानभिभाषिणं ।

तं स्थाणुभूतं तिष्ठन्तं क्षुत्पिपासाश्रमातुरः । पुनः पुनर्मृगं नष्टं पप्रक्ष पितरं तव ।

स च मौनव्रतोपेतो नैव तं प्रत्यभाषत । तस्य राजा धनुष्कोट्यासर्पं स्कन्धे समासृजत् ।

शृङ्गिस्तव पिता सोऽपि तथैवास्ते यतव्रतः । सोऽपि राजा स्वनगरं प्रस्थितो गजसाङ्ग्यं ।

॥ सौतिरुवाच ॥ श्रुत्वैवमष्टपुत्रस्तु शवं स्कन्धे प्रतिष्ठितं । कोपसंरक्तनयनः प्रज्वलन्निव मन्युना ।

आविष्टः सहि कोपेन शशाप नृपतिं तदा । वार्युपस्पृश्य तेजस्वी क्रोधवेगबलात्कृतः ।

॥ शृङ्गीउवाच ॥ योऽसौ वृद्धस्य तातस्य तथा कच्छगतस्य ह । स्कन्धे मृतं समासाक्षीत्यन्नगं राजकिंस्त्रियो ।

तं पापमतिसंकुद्धस्तचकः पन्नगेश्वरः । आशीविषस्तिग्मतोजा महाक्यबलचोदितः ।

सप्तराचादितो नेता यमस्य सदनं प्रति । दिजानामवमन्तारं कुरुणामयशस्करं ।

॥ सौतिरुवाच ॥ इति शशापति संकुद्धः शृङ्गी पितरमभ्यगात् । आसीनं गोव्रजे तस्मिन्वहन्तं शवपन्नगं ।

स तमालक्ष्य पितरं शृङ्गी स्कन्धगतेन वै । शवेन भुजगेनासीद्भूयः क्रोधसमाकुलः ।

दुःखाचाश्रूणि मुमुचे पितरं चेदमब्रवीत् । श्रुत्वेमां धर्षणां तात तव तेन दुरात्मना ।

राज्ञा परीक्षिता कोपादशपं तमहं नृपं । यथाऽर्हति स एवायं शापं कुरुकुलाधमः । सप्तमेऽहनि तं पापं तचकः

पन्नगोत्तमः ।

वैवस्वतस्य सदनं नेता परमदारुणं । तमब्रवीत्पिता ब्रह्मस्तथाकोपसमन्वितं ।

॥ शमीक उवाच ॥ न मे प्रियं कृतं तात नैष धर्मस्तपस्विनां । वयं तस्य नरेन्द्रस्य विषये निवसामहे ।

न्यायतो रक्षितास्तेन तस्य पापं न रोचये । सर्वथा वर्त्तमानस्य राज्ञो ह्यस्मद्विधैः सदा ।

क्षन्तव्यं पुत्र धर्मे हि हतो हन्ति न संशयः । यदिराजा न संरक्षेत्पीडा नः परमा भवेत् ।